

**Norsk Vanns skriftlige innspill til:
Høring i Kommunal- og forvaltningskomiteen 10. april 2025 vedr.
Prop. 64 L (2024-2025) Forslag til ny lov om kommunale vass- og
avløpsanlegg (vass- og avløpsanlegglova) og endringer i
forurensningsloven. Regulering av forholdet mellom abonnent og
kommune og frakobling av overvann fra kommunale avløpsanlegg**

Norsk Vann støtter forslaget om å lovregulere forholdet mellom kommunen som leverandør og innbyggerne som mottakere av de kommunale vanntjenestene.

Vi støtter forslaget til definisjon av overvann, men er bekymret for om den gir tilstrekkelig grunnlag for å nyansere det omfattende ansvaret den som etablerer anlegg har for skade som skyldes utilstrekkelig vedlikehold eller manglende kapasitet. Vi etterlyser oppfølgingen av Meld. St. 26 (2022–2023) Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn, der regjeringen varslet at de vil utrede behov for endringer i forurensningslovens regler om ansvar for skade forårsaket av avløpsanlegg.

Norsk Vann er positive til at kommunene får en dedikert hjemmel for å kunne kreve at grunneierne kobler overvannet fra de kommunale ledningene, håndterer overvannet på egen eiendom og sørger for trygg avledning.

«Vanntjenestelov»

De siste 20 årene har Norsk Vann etterlyst en samlet regulering av vann- og avløpstjenestene, slik Sverige og Finland har i sine lover om allmenne vanntjenester. Vi er derfor svært glade for at Regjeringen nå har oversendt sitt forslag til Stortinget.

Vi er positive til at rettighetene og pliktene til kommunene og deres abonnenter i stor grad blir lovfestet. Dette vil gjøre kommunene bedre i stand til å levere trygge og effektive vanntjenester. I tillegg får innbyggere og næringsliv bedre forutsigbarhet for hva de kan forvente av kommunen.

Norsk Vann har foreslått en «lov om vann- og avløpsverk», en «sektorlov for vanntjenester» eller en «helhetlig vanntjenestelov» som bygger videre på lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova). Regjeringens lovforslag bygger videre på dagens vass- og avløpsanleggslov, uten å endre tittelen. Vi mener at det ville vært mer pedagogisk å kalle loven «lov om kommunale vass- og avløpstjenester (vanntjenesteloven).

Det er bra at loven åpner for at departementet kan utdype bestemmelsene om levering og bruk i forskrift. For å redusere behovet for å opprettholde lokale avtalevilkår, ville det i tillegg vært hensiktsmessig å gi kommunene en noe videre forskriftshjemmel. Lokale behov kan fortsatt tilsi at kommunen må fastsette andre særskilte krav til abonnentene, for å ivareta driften av det kommunale anlegget. Dette kan eksempelvis være regulering av grensesnittet for eierskapet til stikkledningene.

Vi savner at kommunen gis anledning til å pålegge abonnentene å gi opplysninger om avlesning av vannmålere og pålegg om å skifte ut målerne i samsvar med kravene etter vannmålerforskriften. I dag bruker mange kommuner unødvendig store ressurser på å følge opp abonnenter som ikke leverer avlesningene eller følger oppfordringer om å skifte ut vannmålere. Kommunene bør gis myndighet til å følge opp dette med ulovlighetsreaksjoner.

Overvann

Departementet foreslår å definere begrepet overvann i forurensningsloven og å gi kommunen hjemmel for å kreve at abonnentene kobler overvannet (normalt taknedløpene) fra de kommunale ledningene. Samtidig kan kommunen pålegge at grunneieren håndterer overvannet forsvarlig og om det er behov, leder det trygt til et annet avløpsanlegg eller avrenningsvei. De foreslåtte endringene vil hjelpe kommunene med å få koblet overvann fra overfylte avløpsledninger, og på den måten hindre at urensset avløpsvann trykkes opp gjennom kjellersluk eller ut i vannmiljøet. Terskelen for å kunne sette slike krav vil imidlertid være relativt høy, da det ofte vil være behov for å etablere den alternative avrenningsveien eller avløpsanlegget før avledningen kan skje på en trygg måte.

Vi støtter forslaget til definisjon av overvann, men er bekymret for om den gir tilstrekkelig grunnlag for å nyansere det omfattende ansvaret den som etablerer tiltak har for skade som skyldes utilstrekkelig vedlikehold eller manglende kapasitet. I dag fastsetter forurensningsloven at den som etablerer slike forebyggende tiltak har et omfattende ansvar for skader, når vedlikeholdet eller kapasiteten har vært utilstrekkelig. Dette objektive erstatningsansvaret kan virke avskrekkende på kommuner som ser behovet for å etablere tiltak. Vi etterlyser oppfølgingen av Meld. St. 26 (2022–2023) Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn, der regjeringen varslet at de vil utrede behov for endringer i forurensningslovens regler om ansvar for skade forårsaket av avløpsanlegg.

Vi er fortsatt svært bekymret for kommunenes økonomiske mulighet til å velge de mest effektive forebyggende tiltakene. Dagens gebyrsystem er utdatert, særlig når det gjelder overvann. Å ha tilgang på finansiering er nødvendig for å kunne etablere forebyggende overvannstiltak på overflaten, typisk den nødvendige avrenningsveien. Dette er en forutsetning for at bestemmelsen skal kunne få effekt.

Kontaktpersoner:

Direktør Ragnhild Aalstad, mob. 957 04 502, ragnhild.aalstad@norskvann.no

Fagleder miljørett og gebyr Elin Riise, mob. 412 829 16, elin.riise@norskvann.no